

InfoCuria
Sudska praksa

hrvatski (hr)

Naslovnica > Obrazac za pretraživanje > Popis rezultata > Dokumenti

Jezik dokumenta : hrvatski ▼ ECLI:EU:C:2017:199

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

9. ožujka 2017.(*)

„Zahtjev za prethodnu odluku – Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Uredba (EZ) br. 805/2004 – Europski ovršni naslov za nesporne tražbine – Uvjeti za izdavanje potvrde o europskom ovršnom naslovu – Pojam „sud“ – Javni bilježnik koji je donio rješenje o ovrsi na temelju „vjerodostojne isprave“ – Autentična isprava“
U predmetu C-484/15,
povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Općinski sud u Novom Zagrebu – Stalna služba u Samoboru (Hrvatska), odlukom od 7. rujna 2015., koju je Sud zaprimio 11. rujna 2015., u postupku

Ibrica Zulfikarpašić

protiv

Slavena Gajera,

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: M. Ilešić, predsjednik vijeća, A. Prechal, A. Rosas, C. Toader (izvjestiteljica) i E. Jarašiūnas, suci, nezavisni odvjetnik: Y. Bot, tajnik: M. Aleksejev, administrator, uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 14. srpnja 2016., uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:
za hrvatsku vladu, A. Metelko-Zgombić, u svojstvu agenta,
za španjolsku vladu, V. Ester Casas, u svojstvu agenta,
za Europsku komisiju, C. Cattabriga, S. Ječmenica i M. Wilderspin, u svojstvu agenata, saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 8. rujna 2016., donosi sljedeću

Presudu

Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje Uredbe (EZ) br. 805/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o uvođenju europskog naloga za izvršenje za nesporne tražbine (SL 2004., L 143, str. 15.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 172.).

Zahtjev je upućen u okviru spora između Ibrice Zulfikarpašića i Slavena Gajera, vezano uz zahtjev za izdavanje potvrde o europskom ovršnom naslovu za rješenje o ovrsi koje je u Hrvatskoj donio javni bilježnik na temelju „vjerodostojne isprave“.

Pravni okvir

Pravo Unije

U skladu s uvodnim izjavama 3., 5., 7., 10., 12. i 18. Uredbe br. 805/2004:

Na sastanku Europskoga vijeća u Tampereu 15. i 16. listopada 1999. pružena je potpora načelu uzajamnog priznavanja sudskih odluka kao kamena temeljca za uspostavu pravog pravosudnog područja.

[...]

Pojam „nesporna tražbina“ trebao bi obuhvatiti sve situacije u kojima je vjerovnik, ako je dokazano da dužnik nije osporavao vrstu ili visinu novčane tražbine, dobio sudsku odluku protiv dužnika ili izvršivu ispravu u kojoj se tražio izričit dužnikov pristanak, bez obzira radilo se o sudskoj nagodbi ili o autentičnoj ispravi.

[...]

Ova bi se Uredba trebala primjenjivati na sudske odluke, sudske nagodbe i autentične isprave o nespornim tražbinama te na odluke donesene nakon ispitivanja sudskih odluka, sudskih nagodbi i autentičnih isprava koje su potvrđene kao europski nalog za izvršenje.

[...]

Ako je sud u nekoj državi članici donio sudsku odluku o nespornoj tražbini u odsutnosti dužnika tijekom postupka, ukidanje svih provjera u državi članici izvršenja neizostavno je povezano s postojanjem dovoljnih jamstava da su poštovana prava na očitovanje.

Trebalo bi postaviti minimalne norme za postupke koji završavaju s donošenjem sudske odluke, kako bi se osiguralo da dužnik bude obaviješten o postupanju suda protiv njega, o uvjetima za njegovo aktivno sudjelovanje u postupku kako bi osporio tražbinu i o posljedicama njegova nesudjelovanja, pravodobno i na način koji mu omogućuje da pripremi svoje očitovanje.

Uzajamno povjerenje u pravosuđe država članica opravdava ocjenu suda jedne države članice da su svi uvjeti za potvrđivanje europskog naloga za izvršenje ispunjeni, što omogućuje izvršenje sudske odluke u svim ostalim državama članicama bez sudske provjere ispravne primjene minimalnih postupovnih normi u državi članici u kojoj se sudska odluka izvršava.”

Članak 1. te uredbe predviđa:

„Svrha ove Uredbe jest uvođenje europskog naloga za izvršenje za nesporne tražbine, kako bi se omogućio, propisivanjem minimalnih normi, slobodni protok sudskih odluka, sudskih nagodbi i autentičnih isprava u svim državama članicama, bez ikakvih posrednih postupaka koje bi trebalo pokrenuti u državi članici izvršenja prije priznavanja i izvršenja.”

Članak 3. stavak 1. navedene uredbe glasi kako slijedi:

„Ova se Uredba primjenjuje na sudske odluke, sudske nagodbe i autentične isprave koje se odnose na nesporne tražbine.

Tražbina se smatra nespornom ako:

se dužnik izrijeком usuglasio s tražbinom priznajući ju ili putem nagodbe koju je potvrdio sud ili je sklopljena pred sudom tijekom postupka; ili

dužnik nikada nije osporio tražbinu, u skladu s odgovarajućim postupovnim pravilima, prema pravu države članice podrijetla, u tijeku sudskog postupka; ili

dužnik je izostao s ročišta ili nije bio zastupan na ročištu o predmetnoj tražbini, nakon što je prvotno osporio tražbinu tijekom sudskog postupka, pod uvjetom da takvo postupanje podrazumijeva prešutno priznavanje tražbine ili činjenica koje navodi vjerovnik u skladu s pravom države članice podrijetla; ili

dužnik izričito prihvaća tražbinu u autentičnoj ispravi.”

U članku 4. iste uredbe predviđa se:

„U smislu ove Uredbe, primjenjuju se sljedeće definicije:

„sudska odluka” znači svaku sudsku odluku koju donosi sud države članice, bez obzira na njen naziv, uključujući dekret, nalog, odluku ili rješenje o izvršenju, te izračun troškova ili izdataka koje utvrđuje službenik suda;

„tražbina” znači zahtjev za isplatu određenog novčanog iznosa koji je dospio ili za koji se datum dospeljeća navodi u sudskoj odluci, sudskoj nagodbi ili u autentičnoj ispravi;

3. „autentična isprava” znači:

ispravu koja je službeno sastavljena ili registrirana kao autentična isprava i čija se vjerodostojnost:

odnosi na potpis i sadržaj isprave;

utvrđuje od strane državnog tijela ili drugog tijela koje je u tu svrhu ovlastila država članica iz koje isprava potječe; ili

sporazum u vezi s obvezama uzdržavanja, sklopljen pred administrativnim tijelima ili koji su ona potvrdila;

„sud podrijetla” znači sud pred kojim se vodio postupak u trenutku ispunjavanja uvjeta iz članka 3. stavka 1. točaka (a), (b) ili (c);

u Švedskoj, u skraćenom postupku u vezi s platnim nalogima (betalningsföreläggande) izraz „sud” uključuje švedsku službu za izvršenje (kronofogdemyndighet).”

U članku 5. Uredbe br. 805/2004, naslovljenom „Ukidanje delibacijskog postupka”, predviđa se:

„Sudska odluka koja je potvrđena kao europski nalog za izvršenje u državama članicama podrijetla, priznaje se i izvršava je u drugim državama članicama bez potrebe potvrđivanja izvršivosti i bez mogućnosti osporavanja njezina priznavanja.”

U poglavlju III. te uredbe, koje sadržava članke 12. do 19., definiraju se minimalne norme koje se primjenjuju na postupke o nespornim tražbinama, uključujući norme o dostavi podnesaka kojima se pokreće sudski postupak ili ekvivalentnih pismena kao i norme o obavještanju dužnika.

U članku 12. iste uredbe, naslovljenom „Područje primjene minimalnih normi”, predviđa se:

„1. Sudska odluka o nespornoj tražbini, u smislu članka 3. stavka 1. točaka (b) i (c), može biti potvrđena kao europski nalog za izvršenje samo ako sudski postupak u državi članici podrijetla ispunjava uvjete propisane u ovom Poglavlju.

2. Isti uvjeti primjenjuju se na izdavanje potvrde europskog naloga za izvršenje ili zamjenske potvrde u smislu članka 6. stavka 3. u slučaju odluke koja je donesena nakon ispitivanja sudske odluke ako su, u trenutku donošenja te odluke, ispunjeni uvjeti iz članka 3. stavka 1. točaka (b) ili (c).”

Članak 16. Uredbe br. 805/2004, naslovljen „Dostava pravodobne obavijesti dužniku o tražbini”, određuje:

„Kako bi se osiguralo da dužnik dobije pravodobnu obavijest o tražbini, podnesak na temelju kojeg se pokreće postupak ili ekvivalentno pismo mora sadržavati sljedeće:

imena i adrese stranaka;

iznos tražbine;

ako se potražuju kamate, kamatnu stopu i razdoblje za koje se traži kamata, osim ako se, sukladno propisima države članice podrijetla, zakonske kamate automatski ne obračunavaju na glavnicu;

obrazloženje tražbine.”

U članku 25. stavku 1. iste uredbe, koji uređuje potvrđivanje autentičnih isprava, navodi se:

„Autentična isprava koja se odnosi na tražbinu u smislu članka 4. stavka 2., koja je izvršiva u jednoj državi članici, na prijedlog upućen tijelu koje je ovlastila država članica podrijetla, potvrđuje se kao europski nalog za izvršenje, korištenjem standardnog obrasca iz Priloga III.”

Člankom 30. stavkom 1. točkom (c) iste uredbe predviđa se obveza država članica da Europsku komisiju obavijeste o „popisima tijela iz članka 25. [...] i o svim njihovim kasnijim izmjenama”.

U skladu s člankom 30. stavkom 1. točkom (c), Republika Hrvatska dostavila je sljedeći popis:

„[N]adležni su [...] sudovi, upravna tijela, javni bilježnici ili pravne i fizičke osobe s javnim ovlastima koji su ovlašteni izdati ovršni otporak domaće europske ovršne isprave o nespornim tražbinama.”

Hrvatsko pravo

Člankom 31. Ovršnog zakona (Narodne novine, br. 112/12, 25/13 i 93/14) predviđa se:

„(1) Vjerodostojna isprava je, prema ovom Zakonu, račun, [...] izvadak iz poslovnih knjiga, po zakonu ovjerovljena privatna isprava te isprava koja se po posebnim propisima smatra javnom ispravom. Računom se

smatra i obračun kamata.

(2) Vjerodostojna isprava je podobna za ovrhu ako su u njoj naznačeni vjerovnik i dužnik te predmet, vrsta, opseg i vrijeme ispunjenja novčane obveze.

(3) Osim podataka iz stavka 2. ovoga članka, račun fizičkoj osobi koja ne obavlja registriranu djelatnost mora sadržavati upozorenje dužniku da, u slučaju neispunjenja dospjele novčane obveze, vjerovnik može zatražiti određivanje ovrhe na temelju vjerodostojne isprave.

[...]"

Članak 278. tog zakona formuliran je ovim riječima:

„Javni bilježnici odlučuju o prijedlogu za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave u skladu s odredbama ovoga Zakona.“

U članku 281. stavku 1. navedenog zakona navode se uvjeti pod kojima javni bilježnici mogu donositi rješenja o ovrsi na temelju „vjerodostojne isprave“, a stavcima 2. do 8. tog članka uređuje se postupak koji se provodi u slučaju kad javni bilježnik ne donese takvo rješenje.

Članak 282. istog zakona predviđa pravni lijek u obliku prigovora protiv rješenja o ovrsi javnog bilježnika i definira postupak za ispitivanje tog pravnog lijeka.

Članak 283. stavak 1. Ovršnog zakona određuje da će na zahtjev ovrhovoditelja javni bilježnik staviti na otpravak rješenja o ovrsi koje je donio potvrdu o njegovoj pravomoćnosti i ovršnosti ako u roku od osam dana od isteka roka za prigovor ne primi prigovor.

U članku 356. tog zakona navodi se:

„Odredbama ove glave uređuje se postupak izdavanja potvrde o europskom ovršnom naslovu za nesporne tražbine prema Uredbi [br. 805/2004] te postupak određivanja ovrhe na temelju europskoga ovršnog naslova.“

Članak 357. navedenog zakona predviđa:

„U Republici Hrvatskoj su za izdavanje:

[...]

potvrde o ovršnosti druge javne isprave koja je ovršna u Republici Hrvatskoj prema odredbi članka 25. stavka 1. Uredbe [br. 805/2004],

[...]

nadležni sudovi, upravna tijela, javni bilježnici ili pravne i fizičke osobe s javnim ovlastima koji su ovlašteni izdati ovršni otpravak domaće europske ovršne isprave o nespornim tražbinama.“

U skladu s člankom 358. istog zakona:

„1. Potvrde prema članku 9. stavku 1., članku 24. stavku 1., članku 25. stavku 1. i članku 6. stavku 3. Uredbe izdaju se bez prethodnoga saslušanja dužnika.

2. Tijelo ili osoba koja je izdala potvrdu dostavit će otpravak potvrde dužniku po službenoj dužnosti.

[...]

4. Ako javni bilježnik nađe da nisu ispunjeni uvjeti za izdavanje potvrde iz stavka 1. ovoga članka, zahtjev za izdavanje potvrde s prijepisom odgovarajuće svoje isprave ili spisa proslijedit će općinskom sudu na čijem je području njegovo sjedište radi donošenja odluke o zahtjevu. Javni je bilježnik dužan obrazložiti zašto smatra da nisu ispunjene pretpostavke za prihvaćanje zahtjeva stranke.“

Glavni postupak i prethodno pitanje

I. Zulfikarpašić, koji obavlja odvjetničku djelatnost, sklopio je ugovor o pružanju pravne pomoći i zastupanju sa svojim klijentom S. Gajerom, koji mu nije podmirio ispostavljeni račun.

Na temelju tog računa, koji se u skladu s Ovršnim zakonom smatra „vjerodostojnom ispravom“, I. Zulfikarpašić podnio je javnom bilježniku prijedlog za ovrhu protiv S. Gajera. Javni bilježnik na temelju te isprave 12. veljače 2014. donio je rješenje o ovrsi, koje je postalo pravomoćno nakon što ovršenik nije podnio prigovor.

Dana 13. studenoga 2014. I. Zulfikarpašić od javnog je bilježnika zatražio izdavanje potvrde o europskom ovršnom naslovu za to rješenje o ovrsi.

Taj je javni bilježnik, međutim, smatrao da nisu ispunjeni uvjeti za izdavanje zatražene potvrde. Tvrdio je da prema članku 3. stavku 1. Uredbe br. 805/2004 tražbina mora biti nesporna. Međutim, nesporne su tražbine prema njegovu mišljenju, s jedne strane, prema tom članku 3. stavku 1. točkama (a) do (c), samo one tražbine o kojima je proveden sudski postupak i, s druge strane, prema istom članku 3. stavku 1. točki (d), samo one tražbine koje su izričito prihvaćene u autentičnoj ispravi, što je pojam koji u smislu odredaba te uredbe treba obuhvaćati isprave koje sastavlja javni bilježnik kao što je to rješenje o ovrsi doneseno na temelju „vjerodostojne isprave“. No takvo rješenje ne ispunjava uvjet dužnikova izričitog prihvaćanja tražbine.

Navedeni javni bilježnik također je naveo da – za razliku od članka 4. točke 7. Uredbe br. 805/2004, koji posebno propisuje da u Švedskoj u skraćenim postupcima u vezi s platnim nalogima izraz „sud“ uključuje švedsku službu za izvršenje – ni ta ni druge odredbe te uredbe kao ni odredbe drugih instrumenata prava Unije vezanih uz ovršne postupke ne izjednačavaju hrvatske javne bilježnike sa „sudom“.

Taj je javni bilježnik stoga u skladu s člankom 385. stavkom 4. Ovršnog zakona predmet iz glavnog postupka prosljedio Općinskom sudu u Novom Zagrebu – Stalnoj službi u Samoboru (Hrvatska) kako bi on odlučio o zahtjevu I. Zulfikarpašića za izdavanje potvrde.

U tim je okolnostima Općinski sud u Novom Zagrebu – Stalna služba u Samoboru odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Jesu li odredbe Ovršnog zakona o [e]uropskom ovršnom naslovu u skladu [s] Uredbom [...] br. 805/2004, odnosno da li izraz ‚sud‘ u [...] Hrvatskoj u ovršnom postupku izdavanja rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave uključuje i javne bilježnike, da li javni bilježnici mogu izdavati potvrde o europskom ovršnom naslovu na pravomoćna i ovršna rješenja o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave koje su izdali kada protiv navedenog rješenja nije bilo prigovora, a za slučaj da ne mogu, da li sud može izdati potvrdu o [e]uropskom ovršnom naslovu za rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave koj[e] je donio javni bilježnik kada to rješenje po svojem sadržaju obuhvaća nespornu tražbinu i uz primjenu kojeg obrasca?“

O prethodnom pitanju

Postavljeno pitanje sastoji se od triju dijelova.

Prvi dio pitanja

Prvim dijelom svojeg pitanja sud koji je uputio zahtjev u bitnome pita treba li Uredbu br. 805/2004 tumačiti na način da su javni bilježnici u Hrvatskoj, kada postupaju u okviru ovlasti koje su im povjerene nacionalnim pravom u ovršnim postupcima na temelju „vjerodostojne isprave“, obuhvaćeni pojmom „suda“ u smislu te uredbe.

Hrvatska i španjolska vlada smatraju da na to pitanje treba odgovoriti potvrdno. Tvrdi da izrazi „sud“ i „sudski postupak“ koji se upotrebljavaju u toj uredbi obuhvaćaju ne samo sudove u užem smislu nego i općenito sva tijela kad obavljaju funkciju koja je u osnovi sudska, što je ovdje i slučaj. Europska komisija, s druge strane, smatra da na to pitanje treba odgovoriti negativno.

Uvodno valja podsjetiti da, u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, iz zahtjeva za ujednačenu primjenu prava Unije kao i načela jednakosti proizlazi da se izrazi odredbe prava Unije koja ne sadržava nikakvo izravno upućivanje na pravo država članica radi utvrđenja njezina smisla i dosega moraju u pravilu autonomno i ujednačeno tumačiti u cijeloj Uniji, uzimajući u obzir kontekst odredbe i cilj koji se želi postići propisom o kojem je riječ (vidjeti presudu od 13. listopada 2016., Mikołajczyk, C-294/15, EU:C:2016:772, t. 44. i navedenu sudsku praksu).

Kada je riječ o strukturi Uredbe br. 805/2004, valja napomenuti da, iako se u njoj na više mjesta upućuje na pojmove „suda“ i „sudskog postupka“, ta uredba ne specificira koji su sastavni elementi tih pojmova. Tako se u članku 4. točki 6. te uredbe pojam „sud podrijetla“ definira kao „sud pred kojim se vodio postupak u trenutku ispunjavanja uvjeta iz članka 3. stavka 1. točaka (a), (b) ili (c)“. Članak 4. točka 1. navedene uredbe definira pojam „sudska odluka“ kao „svaku sudsku odluku koju donosi sud države članice“.

Člankom 4. točkom 7. iste uredbe predviđa se da u Švedskoj u skraćenim postupcima u vezi s platnim nalogima (*betalningsföreläggande*) izraz „sud“ uključuje švedsku službu za izvršenje (*kronofogdemyndighet*). Budući da se taj članak konkretno tiče u njemu spomenutog tijela, javni bilježnici u Hrvatskoj njime nisu obuhvaćeni.

Treba također navesti da – za razliku od, primjerice, Uredbe (EU) br. 650/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršavanju odluka i prihvaćanju i izvršavanju javnih isprava u nasljednim stvarima i o uspostavi Europske potvrde o nasljeđivanju (SL 2012., L 201, str. 107.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 10., str. 296.), u čijem se članku 3. stavku 2. navodi da pojam „sud“ u smislu te uredbe ne uključuje samo pravosudna tijela nego i sva druga tijela nadležna u tom području koja obavljaju pravosudne funkcije i koja ispunjavaju određene uvjete nabrojene u istoj toj odredbi – Uredba br. 805/2004 ne sadržava nikakvu opću odredbu s takvim učinkom.

U prilog tom zaključku govori i sudska praksa o Uredbi (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2012., L 351, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 11., str. 289.; ispravci u SL 2014., L 160, str. 40. i SL 2016., L 202, str. 57.), prema kojoj članak 3. te uredbe, koji predviđa da pojam „sud“ uključuje švedsku službu za izvršenje i javne bilježnike u Mađarskoj, ne obuhvaća javne bilježnike u Hrvatskoj (vidjeti u tom smislu današnju presudu Pula Parking, C-551/15, t. 46.).

Stoga, u skladu s onim što je već navedeno u točki 32. ove presude, pojmove „sud“ i „sudski postupak“ valja ispitati u kontekstu ciljeva Uredbe br. 805/2004, čije tumačenje sud koji je uputio zahtjev traži u ovom predmetu.

U tom smislu valja napomenuti da iz teksta članka 1. te uredbe proizlazi da joj je cilj glede nespornih tražbina osigurati slobodan protok sudskih odluka u svim državama članicama, bez ikakvih posrednih postupaka koje bi trebalo pokrenuti u državi članici izvršenja prije priznavanja i izvršenja.

Međutim, prema uvodnoj izjavi 10. navedene uredbe, taj se cilj ne smije ostvariti tako da se na bilo koji način slabe prava na očitovanje (vidjeti slično presudu od 14. prosinca 2006., ASML, C-283/05, EU:C:2006:787, t. 24. i navedenu sudsku praksu).

Osim toga, iz uvodne izjave 3. Uredbe br. 805/2004 proizlazi da načelo uzajamnog priznavanja sudskih odluka predstavlja kamen temeljac za uspostavu pravog europskog pravosudnog područja. To načelo počiva, među ostalim, na uzajamnom povjerenju u pravosuđe država članica, na koje se poziva uvodna izjava 18. te uredbe.

Naime, načelo uzajamnog povjerenja među državama članicama ima u pravu Unije temeljno značenje, s obzirom na to da omogućava stvaranje i održavanje prostora bez unutarnjih granica, zasnivajući se pri tome na visokoj razini povjerenja koje mora postojati između država članica (presuda od 5. travnja 2016., Aranyosi i Căldăraru, C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, t. 78.).

To se načelo, u skladu s člankom 5. Uredbe br. 805/2004, očituje kroz priznavanje i izvršenje u svim drugim državama članicama sudskih odluka za koje je izdana potvrda o europskom ovršnom naslovu u državi članici podrijetla.

Zaštita načela legitimnih očekivanja u kontekstu slobodnog kretanja sudskih odluka, na koje se podsjeća u točkama 38. i 39. ove presude, zahtijeva strogo ocjenjivanje elemenata koji definiraju pojam „sud“ u smislu te uredbe, kako bi se nacionalnim tijelima omogućilo identificiranje sudskih odluka koje su donijeli sudovi drugih država članica. Naime, poštovanje načela uzajamnog povjerenja u sudovanje u državama članicama Unije, na kojem se temelji primjena te uredbe, pretpostavlja, među ostalim, da su sudske odluke čije se izvršenje traži u državi članici različitoj od države podrijetla donesene u sudskom postupku koji nudi jamstva neovisnosti i nepristranosti kao i poštovanje načela kontradiktornosti postupka.

U konkretnom slučaju valja podsjetiti da su javni bilježnici u Hrvatskoj, u skladu s odredbama Ovršnog zakona, nadležni donositi rješenja povodom prijedloga za pokretanje ovršnog postupka na temelju vjerodostojne isprave. Nakon što je rješenje dostavljeno ovršeniku, on protiv njega može podnijeti prigovor. Javni bilježnik kojem je podnesen dopušten, obrazložen i pravodoban prigovor protiv rješenja koje je izdao prosljediti će spis radi provedbe postupka u povodu prigovora nadležnom sudu, koji će odlučiti o prigovoru.

Iz tih odredaba proizlazi da se rješenje o ovrsi koje javni bilježnik izdaje na temelju „vjerodostojne isprave“ ovršeniku dostavlja tek nakon njegova donošenja a da pritom prijedlog na temelju kojeg je javni bilježnik pokrenuo postupak tom ovršeniku nije dostavljen.

Iako ovršenik može podnijeti prigovor protiv rješenja o ovrsi koje je izdao javni bilježnik i iako se čini da javni bilježnik ovlasti koje su mu povjerene u okviru ovršnog postupka na temelju „vjerodostojne isprave“ izvršava pod nadzorom suda, kojemu javni bilježnik mora proslijediti eventualne prigovore, ostaje činjenica da ispitivanje prijedloga za izdavanje rješenja o ovrsi na takvom temelju koje u Hrvatskoj provodi javni bilježnik nije kontradiktorno.

Međutim, prema članku 12. Uredbe br. 805/2004, za sudsku odluku o nespornoj tražbini u smislu članka 3. stavka 1. točaka (b) i (c) te uredbe može se izdati potvrda o europskom ovršnom naslovu samo ako sudski postupak u državi članici podrijetla ispunjava minimalne norme propisane u poglavlju III. te uredbe.

Članak 16. u vezi s uvodnom izjavom 12. navedene uredbe predviđa „pravodobno“ davanje obavijesti dužniku kako bi mu se omogućilo da pripremi svoju obranu te da se tako osigura kontradiktornost postupka koji rezultira izdavanjem ovršnog naslova koji može dovesti do izdavanja potvrde. Te minimalne norme odražavaju volju zakonodavca Unije da se osigura da postupak koji dovodi do donošenja odluke o nespornoj tražbini nudi dovoljna jamstva poštovanja prava obrane (vidjeti u tom smislu presudu od 16. lipnja 2016., *Pebros Servizi*, C-511/14, EU:C:2016:448, t. 44.).

Međutim, nacionalni postupak donošenja rješenja o ovrsi u kojem se podnesak na temelju kojeg se pokreće postupak ili ekvivalentno pismeno ne dostavlja dužniku niti se on tim podneskom obavještava o tražbini, što dovodi do toga da dužnik za potraživanu tražbinu doznaje tek u trenutku kad mu je to rješenje dostavljeno, ne može se smatrati kontradiktornim postupkom.

Slijedom navedenih razmatranja, na prvi dio pitanja valja odgovoriti da Uredbu br. 805/2004 treba tumačiti na način da javni bilježnici u Hrvatskoj, kada postupaju u okviru ovlasti koje su im povjerene nacionalnim pravom u ovršnim postupcima na temelju „vjerodostojne isprave“, nisu obuhvaćeni pojmom „sud“ u smislu te uredbe.

Drugi i treći dio pitanja

Drugim i trećim dijelom pitanja, koje valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u bitnome pita, s jedne strane, treba li Uredbu br. 805/2004 tumačiti na način da se za rješenje o ovrsi koje u Hrvatskoj donosi javni bilježnik na temelju „vjerodostojne isprave“, a protiv kojeg nije bilo prigovora, može izdati potvrda o europskom ovršnom naslovu te, s druge strane, treba li tu uredbu tumačiti na način da nadležnost za izdavanje takve potvrde pripada javnim bilježnicima ili pak na način da ta nadležnost pripada nacionalnim sudovima.

U članku 3. navedene uredbe, naslovljenom „Izvršive isprave koje mogu biti potvrđene kao europski nalog za izvršenje“, definiraju se uvjeti pod kojima se tražbina smatra nespornom, pri čemu postoji razlika između slučajeva iz stavka 1. točaka (a) do (c) tog članka, koji se odnose na tražbine utvrđene u okviru sudskog postupka, i slučajeva iz točke (d) tog stavka, koji se tiču tražbina koje je dužnik izričito prihvatio u autentičnoj ispravi.

Budući da iz odgovora na prvi dio pitanja proizlazi da se rješenje o ovrsi koje u Hrvatskoj donosi javni bilježnik na temelju „vjerodostojne isprave“ ne može smatrati sudskom odlukom jer to nacionalno tijelo nema svojstvo suda, pa se ne može ni smatrati da se to rješenje izdaje u okviru sudskog postupka, ostaje ispitati može li se ono smatrati autentičnom ispravom o nespornoj tražbini u smislu članka 3. stavka 1. točke (d) Uredbe br. 805/2004.

U tom pogledu, članak 4. točka 3. te uredbe definira autentičnu ispravu bilo kao ispravu koja je službeno sastavljena ili registrirana kao autentična isprava i čiju je vjerodostojnost glede potpisa i sadržaja utvrdilo svako za to ovlašteno tijelo, bilo kao sporazum u vezi s obvezama uzdržavanja sklopljen pred administrativnim tijelima ili koji su ona potvrdila.

Treba navesti da, iako su javni bilježnici u hrvatskom pravnom sustavu ovlašteni sastavljati autentične isprave, tražbina utvrđena rješenjem o ovrsi na temelju „vjerodostojne isprave“ nema svojstvo nespornosti.

Naime, u skladu s uvodnom izjavom 5. Uredbe br. 805/2004, njezinim člankom 3. stavkom 1. točkom (d) predviđeno je da se za autentičnu ispravu može izdati potvrda o europskom ovršnom naslovu samo ako je dužnik u toj ispravi izričito prihvatio tražbinu.

Međutim, u predmetu iz glavnog postupka javni je bilježnik donio rješenje o ovrsi na temelju „vjerodostojne isprave“, to jest na temelju računa koji je I. Zulfikarpašić ispostavio na temelju ugovora o pružanju pravne pomoći i zastupanju te koji je jednostrano sastavio odvjetnik. Iz sadržaja tog rješenja ne proizlazi da je dužnik izričito prihvatio tražbinu.

Osim toga, nepostojanje dužnikova prigovora ne može se izjednačavati s izričitim prihvatanjem tražbine u smislu članka 3. stavka 1. točke (d) Uredbe br. 805/2004 jer to prihvatanje mora biti navedeno u autentičnoj ispravi za koju se izdaje potvrda.

Slijedom navedenih razmatranja, na drugi i treći dio pitanja valja odgovoriti da Uredbu br. 805/2004 treba tumačiti na način da se za rješenje o ovrsi koje u Hrvatskoj donosi javni bilježnik na temelju „vjerodostojne isprave“, a protiv kojeg nije bilo prigovora, ne može izdati potvrda o europskom ovršnom naslovu jer se ono ne odnosi na nespornu tražbinu u smislu članka 3. stavka 1. te uredbe.

Troškovi

Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (drugo vijeće) odlučuje:

Uredbu (EZ) br. 805/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o uvođenju europskog naloga za izvršenje za nesporne tražbine treba tumačiti na način da javni bilježnici u Hrvatskoj, kada postupaju u okviru ovlasti koje su im povjerene nacionalnim pravom u ovršnim postupcima na temelju „vjerodostojne isprave“, nisu obuhvaćeni pojmom „sud“ u smislu te uredbe.

Uredbu br. 805/2004 treba tumačiti na način da se za rješenje o ovrsi koje u Hrvatskoj donosi javni bilježnik na temelju „vjerodostojne isprave“, a protiv kojeg nije bilo prigovora, ne može izdati potvrda o europskom ovršnom naslovu jer se ono ne odnosi na nespornu tražbinu u smislu članka 3. stavka 1. te uredbe.

Ilešić Prechal Rosas

Toader Jarašiūnas

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourggu 9. ožujka 2017.

Tajnik Predsjednik drugog vijeća

A. Calot Escobar M. Ilešič

** Jezik postupka: hrvatski